



SLUŽBA ZA REVIZIJU FINANSIRANJA POLITIČKIH STRANAKA

Na osnovu člana 10. stav (1) Zakona o finansiranju političkih stranaka („Službeni glasnik BiH“ broj: 95/12 i 41/16), člana 25. Pravilnika o godišnjim finansijskim izvještajima političkih stranaka („Službeni glasnik BiH“ broj 96/13 i 89/16) i člana 18. Pravilnika o administrativnim procedurama pregleda, kontrole i revizije finansijskih izvještaja političkih stranaka („Službeni glasnik BiH“ broj 103/08), izdajem

IZVJEŠTAJ O REVIZIJI GODIŠNJEG FINANSIJSKOG IZVJEŠTAJA ZA 2016. GODINU I POSTIZBORNOG FINANSIJSKOG IZVJEŠTAJA - LOKALNI IZBORI 2016. GODINE **DEMOKRATSKE FRONTE**

Broj: 03-07-6-576/17
Sarajevo, 16.08.2018. godine

SADRŽAJ

MIŠLJENJE.....	3
1. UVOD.....	4
2. PREDSTAVLJANJE POLITIČKE STRANKE.....	4
3. OPIS REVIZIJE.....	5
Predmet revizije.....	5
Cilj revizije.....	5
Obim revizije.....	5
4. PRETHODNE KONTROLE I REVIZIJE.....	5
5. NALAZI I PREPORUKE REVIZIJE.....	5
5.1 NALAZI.....	5
5.2. PREPORUKE.....	11

MIŠLJENJE

Služba za reviziju finansiranja političkih stranaka izvršila je reviziju finansijskih izvještaja Demokratske fronte za 2016. godinu, i to: godišnjeg finansijskog izvještaja za 2016. godinu i finansijskog izvještaja za period od dana podnošenja prijave za ovjeru za izbore do dana ovjere rezultata Lokalnih izbora, održanih u oktobru 2016. godine.

Rukovodstvo političke stranke je odgovorno za finansijske izvještaje, postupanje stranke u skladu sa odredbama Zakona o finansiranju političkih stranaka i člana 15.10 Izbornog zakona Bosne i Hercegovine, te uspostavljanje efikasnog sistema internih kontrola.

Naša odgovornost je da izrazimo mišljenje na osnovu revizije koju smo izvršili.

Reviziju smo izvršili u skladu sa revizijskim standardima. Ovi standardi zahtijevaju da reviziju planiramo i izvršimo na način da prikupimo dovoljno dokaza koji nam, u razumnoj mjeri, pružaju garanciju da je stranka postupala u skladu sa odredbama Zakona o finansiranju političkih stranaka.

Revizija je na osnovu uzoraka ispitivala značajne transakcije koje potvrđuju iznose u finansijskim izvještajima, ocjenu računovodstvenih načela prilikom sastavljanja finansijskih izvještaja i postupanje u skladu sa odredbama Zakona o finansiranju političkih stranaka.

Smatramo da revizija koju smo izvršili pruža razumnu osnovu za izražavanje našeg mišljenja.

Revizijom godišnjeg finansijskog izvještaja za 2016. godinu, utvrđeno je da je Demokratska fronta prekršila odredbe člana 4. stav (1), člana 8. stav (1), člana 11. stav (1) i člana 12. stav (1) i stav (4) Zakona o finansiranju političkih stranaka.

Prema našem mišljenju, osim navedenog, revidirani finansijski izvještaji ukazuju da je Demokratska fronta u 2016. godini postupala u skladu sa odredbama Zakona o finansiranju političkih stranaka i odredbama člana 15.10 Izbornog zakona Bosne i Hercegovine.

1. UVOD

Služba za reviziju finansiranja političkih stranaka (u daljem tekstu: Služba za reviziju) izvršila je reviziju finansijskih izvještaja Demokratske fronte za 2016. godinu, i to: godišnjeg finansijskog izvještaja za 2016. godinu i finansijskog izvještaja za period od dana podnošenja prijave za ovjeru za izbore do dana ovjere rezultata Lokalnih izbora, održanih u oktobru 2016. godine.

Revizija je preduzeta u skladu sa članom 10. stav (1) Zakona o finansiranju političkih stranaka, članom 25. Pravilnika o godišnjim finansijskim izvještajima političkih stranaka i članom 2. Pravilnika o administrativnim procedurama pregleda, kontrole i revizije finansijskih izvještaja političkih stranaka. Zbog činjenice da se revizija obavlja provjerama na bazi uzorka i da postoje ograničenja u računovodstvenom sistemu i sistemu internih kontrola, postoji mogućnost da pojedine materijalno značajne greške ne budu otkrivene.

Prema podacima iz godišnjeg finansijskog izvještaja za 2016. godinu, Demokratska fronta se finansirala iz sljedećih izvora¹:

R/B	Izvori finansiranja	Iznos (KM)	Struktura (%)
1.	Članarina	22.270,58	2,03
2.	Prilozi fizičkih lica (3-a)	83.923,20	7,64
3.	Prilozi pravnih lica (3-b)	12.050,00	1,10
4.	Prihodi od imovine (3-c)	42.000,00	3,83
5.	Prihodi od dobiti preduzeća u vlasništvu političke stranke (3-d)	0,00	0,00
6.	Prihodi od poklona (3-e)	12.836,00	1,17
7.	Prihodi iz budžeta (3-f)	922.007,06	83,97
8.	Prihodi od propagande (3-g)	0,00	0,00
I	Ukupni prihodi (1-8)	1.095.086,84	99,73
II	Ostali prihodi i drugo	2.939,19	0,27
	Izvori finansiranja (I+II)	1.098.026,03	100,00

U godišnjem finansijskom izvještaju stranka je iskazala rashode u ukupnom iznosu od 1.989.920,26 KM.

2. PREDSTAVLJANJE POLITIČKE STRANKE

Naziv političke stranke je Demokratska fronta. Skraćeni naziv stranke je DF.

Politička stranka Demokratska fronta BiH registrovana je kod Općinskog suda u Sarajevu, rješenjem broj: 065-0-F1-13-000001 od 24.04.2013. godine. Rješenjem broj: 065-0-F1-14-000011 od 06.05.2014. godine promijenjen je naziv stranke u Demokratska fronta – Željko Komšić. Na osnovu rješenja Općinskog suda u Sarajevu, broj: 065-0-F1-15-000015 od 14.10.2015. godine, politička stranka djeluje pod nazivom Demokratska fronta.

Sjedište političke stranke je u Sarajevu, ulica Saliha Udžvarlića 10.

Lice ovlašteno za zastupanje stranke je Željko Komšić, predsjednik stranke.

Lice ovlašteno za podnošenje finansijskih izvještaja za 2016. godinu je Hamed Hodžić.

Prema podacima iz godišnjeg finansijskog izvještaja za 2016. godinu, organizacionu strukturu Demokratske fronte čine:

- Centrala stranke,
- 7 kantonalnih odbora i
- 53 općinska odbora.

¹ Podaci iz korigovanog obrasca 3 (izvori finansiranja) godišnjeg finansijskog izvještaja za 2016. godine, koji je dostavljen dana 13.07.2018. godine.

3. OPIS REVIZIJE

Predmet revizije je godišnji finansijski izvještaj Demokratske fronte za 2016. godinu i finansijski izvještaj za period od dana podnošenja prijave za ovjeru za izbore do dana ovjere rezultata Lokalnih izbora, održanih u oktobru 2016. godine, i to sljedećih organizacionih dijelova političke stranke:

- Centrala Demokratske fronte Sarajevo,
- Kantonalni odbor Demokratske fronte Bihać i
- Općinski odbor Demokratske fronte Brčko.

Cilj revizije je da se na osnovu provedenih revizijskih procedura pribave revizijski dokazi, koji će revizoru omogućiti da izrazi mišljenje o tome da li je Demokratska fronta u izvještajnom periodu postupala u skladu sa odredbama Zakona o finansiranju političkih stranaka i odredbama člana 15.10 Izbornog zakona BiH.

Obim revizije finansijskih izvještaja Demokratske fronte obuhvata kontrolu finansijske dokumentacije i provođenje analitičkih procedura radi utvrđivanja usklađenosti podataka koje je stranka iskazala u finansijskom izvještaju sa odredbama Zakona o finansiranju političkih stranaka, odnosno usklađenosti izvora finansiranja i načina trošenja sredstava, sa posebnim naglaskom na priloge fizičkih i pravnih lica, prihode iz budžeta i troškove izborne kampanje.

4. PRETHODNE KONTROLE I REVIZIJE

Služba za reviziju obavila je reviziju i pregled finansijskih izvještaja Demokratske fronte u periodu od 2013. do 2015. godine, nakon čega su izdati izvještaji o reviziji, odnosno izvještaji o pregledu sa nalazima revizije, mišljenjem revizora i preporukama stranci.

Nakon izvršenog pregleda godišnjeg finansijskog izvještaja za 2015. godinu, Služba za reviziju je izdala Izvještaj o pregledu sa mišljenjem revizora, nalazima revizije i preporukama stranci da vodi tačne evidencije o primljenim priložima, da se ne finansira iz zabranjenih izvora, da poslovne knjige vodi u skladu sa računovodstvenim propisima, odnosno da uspostavi potpune, tačne i blagovremene evidencije o prihodima, rashodima i obavezama, da finansijske izvještaje koje podnosi Centralnoj izbornoj komisiji Bosne i Hercegovine popunjava u skladu sa Pravilnikom o godišnjim finansijskim izvještajima političkih stranaka i da u skladu sa Zakonom imenuje ovlašteno lice za vođenje poslovnih knjiga, podnošenje finansijskih izvještaja i koje je ovlašteno da kontaktira sa Centralnom izbornom komisijom Bosne i Hercegovine, te da u propisanom roku o imenovanju ovlaštenog lica obavijesti Centralnu izbornu komisiju Bosne i Hercegovine. Stranci je, takođe, preporučeno da u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji FBiH vrši redovan popis imovine i obaveza stranke, da izvrši usklađivanje obaveza sa dobavljačima i provede odgovarajuća knjiženja u poslovnim knjigama i da sadržaj potvrde o primljenim priložima koje izdaje fizičkim i pravnim licima usaglasi sa odredbama člana 6. Pravilnika o godišnjim finansijskim izvještajima političkih stranaka.

Nerealizovane preporuke:

Na osnovu uočenih nedostataka u godišnjem finansijskom izvještaju za 2016. godinu, utvrđeno je da Demokratska fronta nije ispoštovala preporuke revizije.

5. NALAZI I PREPORUKE REVIZIJE

5.1 NALAZI

a) Demokratska fronta prekršila je odredbe člana 4. stav (1) Zakona o finansiranju političkih stranaka.²

Demokratska fronta je sredstva stranke utrošila mimo utvrđenog Programa utroška sredstava za 2016. godinu, čime je prekršila odredbe člana 4. stav (1) Zakona o finansiranju političkih stranaka.

² Prema odredbama člana 4. stav (1) Zakona o finansiranju političkih stranaka, finansijska sredstva iz člana 3. stav (1) navedenog Zakona stranka može koristiti isključivo za ostvarivanje ciljeva utvrđenih svojim programom i statutom.

Na zahtjev Centralne izborne komisije Bosne i Hercegovine, Demokratska fronta je dostavila Program utroška sredstava za 2016. godinu u kojem su planirani troškovi u ukupnom iznosu od 691.000,00 KM. Demokratska fronta je u godišnjem finansijskom izvještaju za 2016. godinu iskazala troškove u ukupnom iznosu od 1.989.920,26 KM, što je za 1.298.920,26 KM više u odnosu na troškove planirane u Programu utroška sredstava za 2016. godinu.

Služba za reviziju je izvršila uvid u Program utroška za 2016. godinu i utvrdila da je stranka za troškove reklame i štamparske usluge planirala sredstva u iznosu od 50.000,00 KM. Na osnovu obavljene revizije utvrđeno je da su troškovi izborne kampanje iznosili 1.097.186,22 KM.

b) Demokratska fronta prekršila je odredbe člana 8. stav (1) Zakona o finansiranju političkih stranaka³.

Demokratska fronta je primila nenovčanu donaciju Općine Centar Sarajevo u iznosu od 5.076,00 KM, čime je prekršila odredbe člana 8. stav (1) tačka a) Zakona o finansiranju političkih stranaka.

Uvidom u račun Općine Centar Sarajevo broj: 5887-09/16 od 30.09.2016. godine, utvrđeno je da je Demokratska fronta koristila javne površine za postavljanje info stolova u periodu od 03.09.-30.09.2016. godine. U postupku revizije finansijskih izvještaja, utvrđeno je da je stranka u poslovnim knjigama evidentirala samo trošak u iznosu od 862,92 KM što odgovara iznosu PDV-a, dok je oslobođena plaćanja naknade za korištenje javne površine za postavljanje info stolova u periodu izborne kampanje 2016. godine koja je iznosila 5.076,00 KM, čime je ostvarila prihod u istom iznosu.

c) Demokratska fronta prekršila je odredbe člana 11. stav (1) i člana 12. stav (1) i stav (4) Zakona o finansiranju političkih stranaka⁴.

Revizijom finansijskih izvještaja utvrđeno je da Demokratska fronta nije vodila potpune i pravilne evidencije o prihodima, rashodima i obavezama, poslovne knjige nije vodila u skladu sa obračunskom osnovom i nije izvršila popis na dan 31.12.2016. godine u skladu sa računovodstvenim propisima, čime je prekršila odredbe člana 11. stav (1) i člana 12. stav (1) Zakona o finansiranju političkih stranaka. Takođe je utvrđeno da stranka nije popunila obrasce godišnjeg finansijskog izvještaja u skladu sa odredbama Pravilnika o godišnjim finansijskim izvještajima političkih stranaka-u daljem tekstu: Pravilnik, čime je prekršila odredbe člana 12. stav (4) Zakona o finansiranju političkih stranaka.

(1) Stranka je u poslovnim knjigama i godišnjem finansijskom izvještaju ukupne prihode i rashode iskazala u većem iznosu za 42.000,00 KM u odnosu na ostvarene, čime je prekršila odredbe čl. 13., 16., 21. i 22. Pravilnika

Naime, Demokratska fronta je na obrascu 3 (izvori finansiranja) i na obrascu 3-c (prihodi od imovine) finansijskog izvještaja iskazala prihod po osnovu prodaje putničkog automobila marke Mercedes-benz B.klasa, B 180 CDI u iznosu od 42.000,00 KM.

Kontrolom evidencija iz poslovnih knjiga i druge finansijske dokumentacije, utvrđeno je da je nabavna vrijednost prodatog automobila iznosila 64.904,00 KM, otpisana vrijednost automobila 15.090,12 KM, tj. knjigovodstvena vrijednost putničkog automobila na dan prodaje iznosila je 49.813,88 KM.

³ Finansiranje političkih stranaka zabranjuje se: organima uprave države BiH, entiteta, kantona, Brčko Distrikta BiH, te gradskim i opštinskim organima; javnim institucijama; javnim preduzećima; humanitarnim organizacijama; neimenovanim, odnosno anonimnim donatorima; vjerskim zajednicama; sindikatima, udruženjima i drugim neprofitnim organizacijama koje se finansiraju javnim sredstvima bez obzira na iznos sredstava; pravnim licima u kojima uloženi javni kapital iznosi najmanje 25% i drugim državama, stranim političkim partijama i stranim pravnim licima.

⁴ U skladu sa odredbom člana 11. stav (1) Zakona o finansiranju političkih stranaka, politička stranka je dužna voditi poslovne knjige u skladu sa računovodstvenim propisima. U skladu sa odredbom iz člana 12. stav (1) Zakona dužna je uspostaviti evidencije o svim prihodima i rashodima, dok je u skladu sa odredbom iz člana 12. stav (4) dužna podnositi finansijski izvještaj u formi koju odobri Centralna izborna komisija Bosne i Hercegovine.

Imajući u vidu da je stranka navedeni automobil prodala pravnom licu „AC QUTRO“ d.o.o. po cijeni od 42.000,00 KM⁵, odnosno po cijeni koja je niža od knjigovodstvene vrijednosti, stranka je prodajom automobila ostvarila gubitak od prodaje osnovnog sredstva u iznosu od 7.813,88 KM, a ne prihod u iznosu od 42.000,00 KM.

Demokratska fronta je, takođe, suprotno računovodstvenim propisima, u poslovnim knjigama i godišnjem finansijskom izvještaju iskazala troškove prodatog vozila u iznosu od 49.813,88 KM.

- (2) Uvidom u potvrde o primljenim priložima koje je stranka dostavila na zahtjev Centralne izborne komisije Bosne i Hercegovine, utvrđeno je da sadržaj potvrde nije usaglašen sa odredbama člana 6. Pravilnika, kao i da je stranka izdavala potvrde za svaku pojedinačnu uplatu, pa i za povrat uplaćenih sredstava⁶.

Osim navedenog, uvidom u izvode sa transakcijskog računa i spiskove za naplaćenu članarinu prikupljenu u OO Kakanj u iznosu od 587,00 KM i u OO Prozor-Rama u iznosu od 125,00 KM, utvrđeno je da stranka nije evidentirala naplatu članarine kroz blagajnički izvještaj, iako je riječ o sredstvima primljenim u gotovom novcu.

Naime, Služba za reviziju je utvrdila da je OO Kakanj izvršila polog prikupljenih članarina od 58 članova ove općinske organizacije na transakcijski račun stranke u ukupnom iznosu od 587,00 KM, i to: dana 21.03.2016. godine članarinu u iznosu od 233,00 KM prikupljenu od 21 člana, dana 13.05.2016. godine članarinu u iznosu od 235,00 KM prikupljenu od 26 članova i dana 08.07.2016. godine članarinu u iznosu od 101,00 KM prikupljenu od 11 članova. OO Kakanj je Centrali stranke dostavila spisak na kojem su navedena lica i iznos uplaćene članarine.

Uvidom u dokumentaciju o naplaćenju članarina u OO Prozor-Rama, utvrđeno je da su sredstva u iznosu od 125,00 KM uplaćena na transakcijski račun stranke dana 01.02.2016. godine.

Stranka je imala obavezu da fizičkim licima-članovima od kojih je primila članarinu izda priznanicu o prijemu gotovog novca, da naplaćenu članarinu evidentira kroz blagajnički izvještaj, te da, zatim, sredstva uplati na transakcijski račun stranke.

- (3) Demokratska fronta je priloge pravnih lica iskazala u manjem iznosu za 1.700,00 KM u odnosu na ostvarene, čime je prekršila odredbe čl. 13. i 15. Pravilnika.

Naime, stranka je u poslovnim knjigama evidentirala i u godišnjem finansijskom izvještaju iskazala vraćene priloge pravnim licima „Conram“ d.o.o. u iznosu od 200,00 KM i „Eko prom“ d.o.o. u iznosu od 1.500,00 KM kao storno prihoda⁷, čime je i ukupne prihode iskazala u manjem iznosu u odnosu na ostvarene, što je suprotno računovodstvenim propisima.

Takođe je utvrđeno da je stranka izdala potvrde u kojim je navela da je izvršeno vraćanje priloga ovim pravnim licima.

- (4) Revizijom je utvrđeno da podaci o ukupnim prihodima iskazani u godišnjem finansijskom izvještaju ne odgovaraju podacima iz poslovnih knjiga za 12.935,92 KM. Naime, stranka je u godišnjem finansijskom izvještaju iskazala ukupne prihode u iznosu od 1.098.026,03 KM, a da su u poslovnim knjigama evidentirani prihodi u iznosu od 1.085.090,11 KM.

Uvidom u podatke iskazane u godišnjem finansijskom izvještaju utvrđeno je da stranka u poslovnim knjigama nije evidentirala prihode po osnovu korištenja poslovnog prostora u vlasništvu fizičkog lica u Novom gradu u iznosu od 3.600,00 KM, prihode po osnovu korištenja poslovnih prostora u vlasništvu općina Bosanska Krupa, Ilijaš i Hadžići u ukupnom iznosu od 660,00 KM, nenovčanu donaciju Općine Centar Sarajevo u iznosu od 5.076,00 KM, te prihod po

⁵ Račun-otpremnica br. 1747/16 od 11.10.2016. godine na iznos od 42.000,00 KM.

⁶ Izdate su potvrde za priloge i storno priloga za isto fizičko lice.

⁷ Dana 23.03.2016. godine izvršen je povrat priloga pravnim licima „Conram“ d.o.o. u iznosu od 200,00 KM i „Eko prom“ d.o.o. u iznosu od 1.500,00 KM. Prilozi su vraćeni u skladu sa preporukama iz Preliminarnog izvještaja o reviziji za 2014. godinu.

osnovu beskamatnog korištenja pozajmice od pravnog lica u iznosu od 3.500,00 KM, odnosno ukupno 12.835,92 KM.

Takođe je utvrđeno da su prilozi fizičkih lica u obrascu 3-a iskazani u većem iznosu za 100,00 KM u odnosu na podatke iz poslovnih knjiga.

- (5) Stranka nije u poslovnim knjigama i godišnjem finansijskom izvještaju iskazala troškove zakupa poslovnih prostora koje su koristili općinski odbori Bosanska Krupa, Ilijaš, Hadžići i Novi Grad, čime je prekršila odredbe čl. 21. i 22. Pravilnika.

Takođe, stranka je u poslovnim knjigama evidentirala i u godišnjem finansijskom izvještaju iskazala troškove kampanje u manjem iznosu za 5.076,00 KM, što je suprotno odredbama čl. 21. i 23. Pravilnika.

- (6) Politička stranka je u finansijskom izvještaju na obrascu 4.1 (režijsko-administrativni i ostali troškovi) iskazala troškove takse za Lokalne izbore održane u oktobru 2016. godine u iznosu od 14.300,00 KM.

S obzirom da su stranci vraćena sredstva u iznosu od 7.000,00 KM, troškovi takse za ovjeru su iznosili 7.300,00 KM, koliko je stranka trebala evidentirati u poslovnim knjigama i iskazati u godišnjem finansijskom izvještaju.

- (7) Služba za reviziju je utvrdila da Demokratska fronta nije u godišnjem finansijskom izvještaju i poslovnim knjigama pravilno iskazala troškove zakupa poslovnih prostora i obaveze prema zakupodavcima, čime su prekršene odredbe čl. 21., 22. i 24. Pravilnika.

Stranka je u obrascu 4.1 (režijsko-administrativni i ostali troškovi), koji je dostavljen na nivou stranke, iskazala troškove zakupa poslovnih prostorija u ukupnom iznosu od 198.254,90 KM.

Uvidom u ugovore o zakupu poslovnih prostorija i poslovne knjige, utvrđeno je da su troškovi zakupa poslovnih prostorija u poslovnim knjigama evidentirani i u godišnjem finansijskom izvještaju iskazani u manjem iznosu u odnosu na ugovorene cijene zakupa za sljedeće odbore: Zavidovići u iznosu od 280,80 KM, Sanski Most u iznosu od 800,00 KM, Vareš u iznosu od 175,50 KM, Doboj Jug u iznosu od 423,60 KM, Srebrenik u iznosu od 350,00 KM, Vitez u iznosu od 90,00 KM, Busovača u iznosu od 420,00 KM, Donji Vakuf u iznosu od 518,40 KM, Ilidža u iznosu od 468,84 KM, Travnik, Kiseljak i Čelinac u iznosima od 400,00 KM, Gornji Vakuf-Uskoplje i Prozor-Rama u iznosima od 300,00 KM, Kreševo i Srebrenica u iznosima od 150,00 KM, Jablanica u iznosu od 240,00 KM, Konjic i Goražde u iznosima od 1.600,00 KM, Odžak u iznosu od 460,00 KM, Livno u iznosu od 1.200,00 KM, Glamoč u iznosu od 190,00 KM, Brčko u iznosu od 200,00 KM, Prijedor u iznosu od 360,00 KM, zatim Živinice, Lukavac, Tešanj, Banovići, Bužim, Velika Kladuša i Doboj u iznosima od 500,00 KM, te Kakanj, Visoko, Olovo, Bugojno i Banja Luka u iznosima od 600,00 KM.

Takođe je utvrđeno da je stranka u poslovnim knjigama i godišnjem finansijskom izvještaju evidentirala i troškove po osnovu korištenja poslovnih prostorija u 2013., 2014. i 2015. godini u Lukavcu u iznosu od 1.350,00 KM, Sarajevu u iznosu od 520,00 KM, Tuzli u iznosu od 2.837,26 KM, Bugojnu u iznosu od 500,00 KM, Mostaru u iznosu od 450,00 KM i Konjicu u iznosu od 750,00 KM.

Pored navedenog, utvrđeno je da je stranka za pojedine odbore iskazale troškove zakupa poslovnih prostorija u većem iznosu u odnosu na ugovorenu cijenu zakupa.

Sve navedeno ukazuje da stranka troškove u poslovnim knjigama ne evidentira u momentu nastanka troška, što za posljedicu ima pogrešno iskazane rashode i obaveze u poslovnim knjigama i godišnjem finansijskom izvještaju.

- (8) Služba za reviziju je utvrdila da je stranka troškove po računima iz ranijih godina u poslovnim knjigama i godišnjem finansijskom izvještaju iskazala kao troškove tekućeg perioda, da nije evidentirala sve troškove nastale u izvještajnom periodu, te da je poslovne događaje evidentirala

bez dokumentacije (računa), što je suprotno računovodstvenim propisima. Takođe je utvrđeno da u okviru Glavne knjige nisu uspostavljene evidencije o troškovima po organizacionim dijelovima stranke, tako da je i godišnji finansijski izvještaj koji je dostavljen Centralnoj izbornoj komisiji Bosne i Hercegovine dostavljen suprotno odredbama čl. 7. stav (2), 21., 22. i 23. Pravilnika.

- Pregledom finansijske dokumentacije, računa, izjava i finansijskih naloga, utvrđeno je da je stranka troškove nastale po računima iz 2012, 2014. i 2015. godine evidentirala u poslovnim knjigama kao troškove tekućeg perioda, što kao posljedicu ima pogrešno iskazane rashode u poslovnim knjigama i godišnjem finansijskom izvještaju. Između ostalih, stranka je troškove zakupa dvorana iz ranijih godina u ukupnom iznosu od 11.028,28 KM iskazala na trošku ostalih zakupnina, umjesto na kontu rashoda iz ranijeg perioda.
- Revizijom finansijskih izvještaja utvrđeno je da stranka u poslovnim knjigama nije evidentirala troškove električne energije OO Brčko po računu za mart 2016. godine u iznosu od 146,28 KM, čime su i troškovi u godišnjem finansijskom izvještaju iskazani u manjem iznosu u odnosu na ostvarene. Takođe je utvrđeno da je stranka troškove električne energije po računima za sedmi i deseti mjesec u ukupnom iznosu od 148,90 KM u poslovnim knjigama evidentirala na kontu komunalnih usluga, te da je obaveze prema dobavljaču evidentirala na dvije analitičke kartice.
- Uvidom u račune dobavljača „GLOBAL ADRIA“ d.o.o. Sarajevo za usluge press klipinga utvrđeno je da je stranka troškove po računu broj: 64/16 u iznosu od 292,50 KM evidentirala u iznosu za 192,50 KM, odnosno u manjem iznosu za 100,00 KM.
- Dio troškova je u poslovnim knjigama evidentiran samo na osnovu Izjave stranke da će do 15.03.2017. godine dostaviti račune na knjiženje. Uvidom u poslovne knjige i dokumentaciju koja je revizorima bila dostupna u prostorijama stranke, utvrđeno je da stranka ne posjeduje račune za troškove štampanja u iznosu od 1.843,53 KM i troškove zakupa poslovnih prostorija u Bihaću u iznosu od 3.533,32 KM, a da su isti evidentirani u poslovnim knjigama.
- Kontrolom troškova kampanje koje je stranka iskazala u godišnjem finansijskom izvještaju, utvrđeno je da je stranka u obrascu 4.2 iskazala troškove po računima iz ranijih godina u iznosu od 239.582,50 KM, te da je dva puta proknjižila isti račun u iznosu od 1.170,00 KM. Takođe je utvrđeno da je stranka redovne troškove press klipinga u iznosu od 3.117,50 KM iskazala u obrascu 4.2 umjesto u obrascu 4.1. Postupajući na taj način, stranka je troškove kampanje iskazala u većem iznosu za 243.870,00 KM.

S druge strane, stranka je troškove zakupa dvorana za predizborne skupove u iznosu od 14.453,80 KM⁸, dio isplata po ugovorima o djelu za potrebe predizborne kampanje u iznosu od 2.400,00 KM i troškovi komunalnih usluga u iznosu od 100,00 KM iskazala u obrascu 4.1 godišnjeg finansijskog izvještaja.

Na osnovu navedenog, utvrđeno je da su troškovi kampanje za Lokalne izbore 2016. godine iznosili 1.097.186,22 KM, a ne 1.324.102,42 KM, koliko je stranka iskazala u godišnjem finansijskom izvještaju za 2016. godinu.

- (9) Revizijom godišnjeg finansijskog izvještaja utvrđeno je da stranka nije uspostavila i vodila pravilne evidencije o obavezama prema dobavljačima i nije izvršila usaglašavanje obaveza na dan 31.12.2016. godine, što za rezultat ima pogrešno iskazane obaveze u poslovnim knjigama i obrascu 5 (obaveze političke stranke) godišnjeg finansijskog izvještaja, čime su prekršene odredbe člana 24. Pravilnika.

Takođe je utvrđeno da je stranka početno stanje obaveza prema svim dobavljačima iskazala kumulativno, čime nije obezbijedila pravilne evidencije o obavezama prema svakom dobavljaču pojedinačno, što ukazuje da pomoćne knjige nisu vođene na pravilan način.

⁸ Troškovi u iznosu od 9.377,80 KM koji su evidentirani u poslovnim knjigama uvećani za nenovčanu donaciju Općine Centar u iznosu od 5.076,00 KM.

- Uvidom u podatke koje je dostavio dobavljač „Proevent“ Sarajevo utvrđeno je da obaveze Demokratske fronte na dan 31.12.2016. godine iznose 6,00 KM, što ne odgovara podacima koje je stranka iskazala u godišnjem finansijskom izvještaju. Stranka je u godišnjem finansijskom izvještaju iskazala obaveze prema dobavljaču „Proevent“ Sarajevo u iznosu od 1.170,00 KM, što ne odgovara podacima iz poslovnih knjiga stranke. Naime, Demokratska fronta je u poslovnim knjigama za 2016. godinu iskazala obaveze prema dobavljaču „Proevent“ Sarajevo u iznosu od 75.520,00 KM. Uvidom u analitičku karticu obaveza Demokratske fronte prema dobavljaču „Proevent“ Sarajevo za period 01.01.-31.12.2016. godine, utvrđeno je da je stranka u toku 2016. godine evidentirala obaveze po računima iz 2014. i 2015. godine u ukupnom iznosu od 76.690,00 KM⁹, te plaćanje obaveza u iznosu od 1.170,00 KM. Takođe je utvrđeno da na istoj analitičkoj kartici nije iskazano početno stanje obaveze prema dobavljaču „Proevent“ Sarajevo na dan 01.01.2016. godine, iako je u poslovnim knjigama Demokratske fronte na dan 31.12.2015. godine evidentirana preplata u iznosu od 70.600,00 KM. Pored navedenog, uvidom u analitičku karticu obaveza stranke prema dobavljaču za period 01.01.-31.12.2015. godine utvrđeno je da stranka nije na analitičku karticu obaveza prema dobavljaču prenijela početni saldo-preplatu u iznosu od 3.744,00 KM iz 2014. godine. Napominjemo da je Služba za reviziju u Izvještaju o pregledu godišnjeg finansijskog izvještaja za 2015. godinu, utvrdila da su obaveze stranke po početnom stanju na dan 01.01.2015. godine iznosile 60.606,00 KM, da je u toku 2015. godine „Proevent“ d.o.o. Sarajevo izdao fakturu Demokratskoj fronti na iznos od 11.170,00 KM, te da je stranka dobavljaču u toku 2015. godine platila ukupno 70.600,00 KM, odnosno da su obaveze stranke na dan 31.12.2015. godine iznosile 1.176,00 KM.
- Uvidom u godišnji finansijski izvještaj utvrđeno je da je stranka u obrascu 5 iskazala obaveze prema dobavljaču „Print design“ u iznosu od 51.076,00 KM, što ne odgovara podacima iz Izvoda otvorenih stavki na dan 31.12.2016. godine. Prema podacima Izvoda otvorenih stavki, stranka prema ovom pravnom licu na dan 31.12.2016. godine ima obaveze u iznosu od 6.006,58 KM. Demokratska fronta je u poslovnim knjigama za 2016. godinu iskazala saldo-preplatu u iznosu od 14.344,66 KM.
- Demokratska fronta je u godišnjem finansijskom izvještaju iskazala obaveze prema dobavljačima „Mejdan“ Tuzla u iznosu od 5.000,00 KM i ZZ „Neretva“ Konjic u iznosu od 750,00 KM, što ne odgovara podacima koje su dostavili dobavljači. Prema podacima iz Izvoda otvorenih stavki na dan 31.12.2016. godine, stranka nema obaveze prema ovim pravnim licima.

Troškovi izborne kampanje

Prema odredbama člana 15.10 Izbornog zakona Bosne i Hercegovine, politička stranka za potrebe izborne kampanje ne smije potrošiti više od 0,30 odnosno 0,20 KM¹⁰ po biraču u svakom izbornom krugu, prema broju birača koje je objavila Centralna izborna komisija BiH.

Prema podacima Centralne izborne komisije BiH, na osnovu broja birača, Demokratska fronta mogla je potrošiti sredstva u iznosu od 1.180.472,25 KM.

⁹ Stranka je dva puta proknjižila račun u iznosu od 1.170,00 KM.

¹⁰ Član 15.10 stav 2. Izbornog zakona Bosne i Hercegovine propisuje da se maksimalno dozvoljeni iznos za finansiranje izborne kampanje izračunava tako što se broj glasača u svim izbornim jedinicama u kojima politički subjekt ima kandidatsku listu ili kandidata pomnoži sa: 30 feninga za načelnika opštine odnosno gradonačelnika i za članove skupštine opštine, članove Narodne skupštine RS i Predstavničkog doma Parlamenta Federacije BiH, članove Parlamentarne skupštine BiH, člana Predsjedništva BiH, i predsjednika i potpredsjednike RS, odnosno 20 feninga za izbore za članove kantonalnih skupština.

Demokratska fronta je u svrhu izborne kampanje utrošila sredstva u iznosu od 1.097.186,22 KM.¹¹

5.2. PREPORUKE

Preporučuje se Demokratskoj fronti da se pridržava odredaba Zakona o finansiranju političkih stranaka, a posebno na osnovu uočenih nedostataka se preporučuje:

- *da finansijska sredstva obezbijedena za finansiranje stranke koristi isključivo za ostvarivanje ciljeva utvrđenih svojim programom i statutom,*
- *da se ne finansira iz izvora koji su zabranjeni ovim Zakonom,*
- *da poslovne knjige vodi u skladu sa računovodstvenim propisima, odnosno da vodi pravilne evidencije o prihodima, rashodima i obavezama i*
- *da finansijske izvještaje koje podnosi Centralnoj izbornoj komisiji Bosne i Hercegovine popunjava u skladu sa Pravilnikom o godišnjim finansijskim izvještajima političkih stranaka.*

Takođe se preporučuje:

- *da članarinu naplaćenu u gotovom novcu evidentira kroz blagajnički izvještaj,*
- *da sadržaj potvrde o primljenoj članarini i priložima od fizičkih i pravnih lica usaglasi sa odredbama člana 6. Pravilnika,*
- *da u skladu sa računovodstvenim propisima vrši popis imovine i obaveza i*
- *da izvrši usklađivanje obaveza sa dobavljačima i provede odgovarajuća knjiženja u poslovnim knjigama.*

KOMENTAR:

U ostavljenom roku, Demokratska fronta je dostavila očitovanje na Preliminarni izvještaj o reviziji godišnjeg finansijskog izvještaja za 2016. godinu i postizbornog finansijskog izvještaja-Lokalni izbori 2016. godine. Stranka je uz očitovanje dostavila i ispravke obrazaca 3-a i 3-e godišnjeg finansijskog izvještaja za 2016. godinu, čime je djelimično otklonila utvrđene nedostatke.

Služba za reviziju je uvažila argumentovane primjedbe stranke, pa je u skladu sa istima korigovala nalaze revizije iz Preliminarnog izvještaja o reviziji.

Zahvaljujemo se licu ovlaštenom za finansijske izvještaje i zaposlenim u Centrali Demokratske fronte na dobroj i korektnoj saradnji tokom obavljanja revizije.

Šef Odsjeka za revizijske poslove, revizor

Sanja Tošović

Revizor

Nevenko Andan

Šef Službe za reviziju

Mr.sc Hasida Gušić

¹¹ Stranka je u Postizbornom finansijskom izvještaju-Lokalni izbori 2016. godine iskazala troškove kampanje u iznosu od 1.056.920,40 KM, dok je u godišnjem finansijskom izvještaju iskazala troškove kampanje u iznosu od 1.324.102,42 KM.